

Kiss Katalin – Egri Krisztina

Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Központi Könyvtára

Újabb használóképző tanfolyamok a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Központi Könyvtárában

Pályázati támogatásból 2002 óta rendszeresen folyik a használók oktatása az ország legnagyobb közkönyvtárában. A tanfolyami tematika és didaktika bizonyos változásokon ment át. Egy felmérésből megismerhető a hallgatóság összetétele, érdeklődése, elégedettsége. Ez az új szolgáltatás beépül a könyvtári szolgáltatások közé.

A TMT 2003. évi 8. számában (p. 318–323.) számoltunk be a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárban (FSZEK) 2002 júniusában indított első információkereső tanfolyamokról. Az igény azóta sem csökkent irántuk. Ezért jelentkeztünk a Nemzeti Kulturális Alapprogram keretében meghirdetett, az internet és elektronikus szolgáltatások megismertetésére kiírt pályázatra.

A korábban négynapos (20 órás) tanfolyam (a továbbiakban: 1. tanfolyam) nagy terheket rótt a Központi Könyvtár személyzetére, ezért 15 órára (2. tanfolyam) csökkentettük a tanfolyami órák számát. Az óraszám csökkentése miatt kevesebb idő maradt a gyakorlásra és a szövegszerkesztési ismeretekre, de külön oktató személyzet hiányában mégis ez a megoldás látszott optimálisnak. Az új óraterv kialakításakor a korábbi szerkezetét követettük.

Hasonlóságok és különbségek

- A résztvevők által legjobban hiányolt változás a könyvtár épületének és szolgáltatásainak közvetlen, csoportos bemutatása. A korábbi tanfolyamokon a „tanulókat” körbevezettük a könyvtár épületében. Most a séta helyett az új weblapon és a nyomtatott *Könyvtári Kalauz* segítségével mutattuk be a Központi Könyvtárat és a rá vonatkozó legfontosabb ismereteket (1. ábra).
- A számítógépes alapismereteket szűkítettük a 2. tanfolyamon. Így jelenleg a számítógép működését, a számítógép részeit, illetve a hardvereszközök kezelését tartalmazza ez az anyagrész, valamint az állományok és a könyvtárak kezelését (létrehozásukat, mozgathatóságukat). Ezt az anyagot az internet oktatása során igyekszünk megismertetni a résztvevőkkel, mégpedig oly módon, hogy gyakorlatilag mutatjuk be például egy web-

lap vagy kép mentésének során (ha dokumentumokat mentenek, hogyan tudják csoportosításukat, elkülönítésüket megoldani egy létrehozott új könyvtár vagy új alkönyvtár segítségével).

- A szövegszerkesztési ismereteket a 2. tanfolyam anyagából teljesen kivettük. Tapasztalataink azt mutatták, hogy az 1. tanfolyam során sem volt mindig elég a rendelkezésünkre álló két óra, mert sokak számára nehézséget okozott a billentyűzet használata, a gépelés. Ezért a formázandó szövegeket elhelyeztük a számítógép merevlemezén, és onnan nyithatták meg őket a hallgatók. A későbbiekben lerövidítettük a szöveget, hogy kénytelenek legyenek gépelni, ezzel is szokva a billentyűzet használatát. A tapasztalat azt mutatta, hogy a szövegszerkesztés tanítása nagyon hasznos volt. A 2. tanfolyamon érezhető volt, hogy az olvasók nagy része nincsen hozzászokva a klaviatúra használatához, sokszor keresték a betűket a gyakorlat során, többször el kellett ismételni a különböző betűkombinációkat is (2. ábra).
- Az internetes anyagrészben is vannak – ha nem is szembetűnő – eltérések. Ezek az eltérések inkább a gyakorlati feladatokban mutatkoztak meg, s nem az elméleti tudnivalókban. Mindkét tanfolyamon elmondtuk, hogy mi is az internet, hogyan jött létre, milyen részekből áll. Mindkét esetben kiemelten foglalkoztunk a World Wide Webbel és az elektronikus levelezéssel.
 - Az 1. tanfolyamon részletesebben tudtunk foglalkozni a keresők tipizálásával (keresőgépek, témakatalógusok, metakeresők), illetve mindegyik típusra több példát tudtunk bemutatni (keresőgépek: Google, AltaVista, Origo, Heuréka; témakatalógusok: Startlap, Yahoo, Hudir; metakeresők: Mamma, Dogpile). A 2. tanfolyamon ezeknek csak egy szűkebb körére fordítottunk figyelmet: a keresőgépek közül általában a Google-t mutat-

tuk be, az időtől és persze a csoport tagjaitól is függően az Origót és a Heurékát; a témakatalógusok közül pedig a Startlapot. A keresés gyakorlását általában a Google-lal szoktuk kezdeni, és ennek segítségével mutattuk be, illetve tanítottuk meg a különböző keresési technikákat (egyszerű és összetett keresés, logikai operátorok használata,

csonkolás). A továbbiakban ezeket újból és újból elővéve gyakorolni lehetett.

- Az 1. tanfolyamon a könyvtár ingyenes internet-hozzáférési lehetőséget is kapott: a könyvtár olvasói minden nap fél óráig ingyen használhatták az internetet. Fontosnak tartottuk, hogy a tanfolyamok előtt vagy után egy kis időt hagyjunk a gyakorlásra.

KERESÉS A SZÁMÍTÓGÉPES KATALÓGUSBAN

Először megismerjük a Katalógus számítógépes működését. A Katalógus egy olyan információs keresési katalógus.

A Katalógus két részből áll: a Katalógus és a Katalógus keresés.

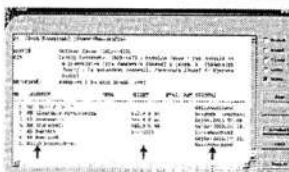
KULCSSZAVAS KERESÉS

Ha az adott szót vagy szavakat a Katalógusban beírjuk a keresési mezőbe, a Katalógus a keresési eredményeket a Katalógusban jeleníti meg. A Katalógus a keresési eredményeket a Katalógusban jeleníti meg.

A Katalógus a keresési eredményeket a Katalógusban jeleníti meg. A Katalógus a keresési eredményeket a Katalógusban jeleníti meg.

A keresés menete:

1. A Katalógus a keresési eredményeket a Katalógusban jeleníti meg.
2. A Katalógus a keresési eredményeket a Katalógusban jeleníti meg.
3. A Katalógus a keresési eredményeket a Katalógusban jeleníti meg.
4. A Katalógus a keresési eredményeket a Katalógusban jeleníti meg.

2. A Katalógus a keresési eredményeket a Katalógusban jeleníti meg.
3. A Katalógus a keresési eredményeket a Katalógusban jeleníti meg.
4. A Katalógus a keresési eredményeket a Katalógusban jeleníti meg.

BÖNGÉSZŐ KERESÉS

1. A Katalógus a keresési eredményeket a Katalógusban jeleníti meg.
2. A Katalógus a keresési eredményeket a Katalógusban jeleníti meg.
3. A Katalógus a keresési eredményeket a Katalógusban jeleníti meg.

3. A Katalógus a keresési eredményeket a Katalógusban jeleníti meg. A Katalógus a keresési eredményeket a Katalógusban jeleníti meg.

A PÉLDÁNY ELŐKERESÉSE

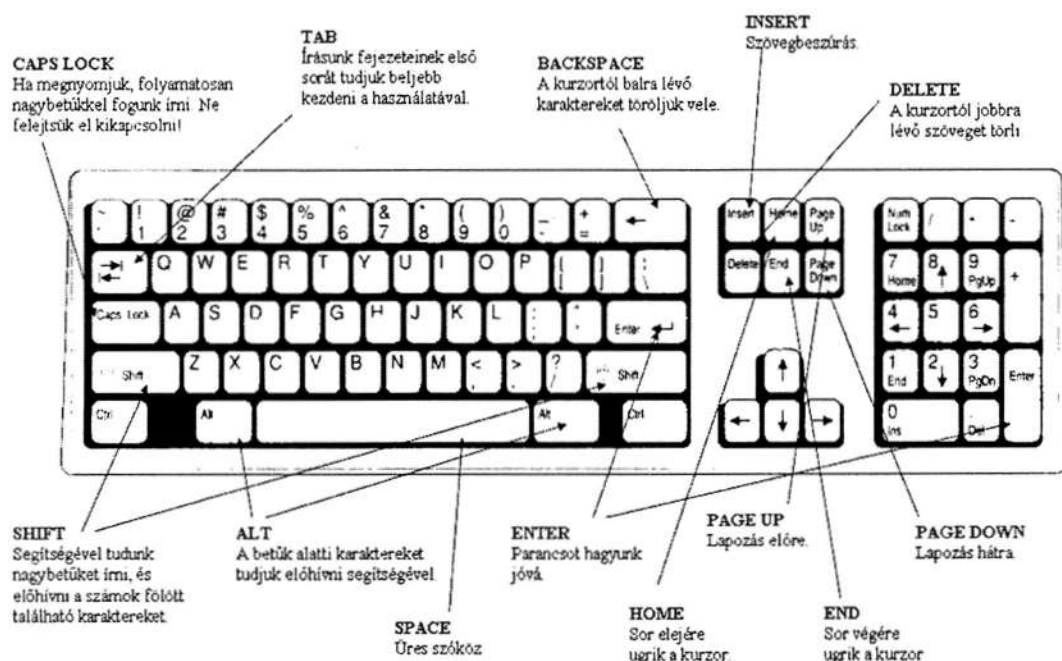

A Katalógus a keresési eredményeket a Katalógusban jeleníti meg. A Katalógus a keresési eredményeket a Katalógusban jeleníti meg.

A Katalógus a keresési eredményeket a Katalógusban jeleníti meg. A Katalógus a keresési eredményeket a Katalógusban jeleníti meg.

1. ábra

FUNKCIÓBILLENTYŰK

2. ábra A funkcióbilleentyűk oktatásánál használt segédeszköz

- A 2. tanfolyamon kevesebb hasznos oldalt tudtunk megmutatni. Míg az 1. tanfolyamon mindig foglalkoztunk a MEK, a Neumann-ház, a DIA, a MIT-HOL honlapjával, most már csak a legfontosabb közérdekű oldalak, mint például a Kormányzat és Budapest honlapja szerepelt az anyagban.
- Az elektronikus levelezésre négy óra jutott a 2. tanfolyamon. Minden résztvevőnek nyitottunk egy e-mail fiókot (általában a Freemail oldalán, mivel a szolgáltató ingyenes és magyar nyelvű). Elmagyaráztuk a felépítését, használatát; mindenki írt levelet, először nekünk, majd társainak. A levél írásánál megtanítottuk az olvasókat arra, hogyan tudnak a leveleikhez különböző dokumentumokat is csatolni.
- Az adatbázisok megismerésére ugyanannyi idő áll mindkét tanfolyam esetében rendelkezésre, mert az információkeresés nagy hangsúlyt kap a tematikában. Ugyanazokat az adatbázisokat oktatjuk.
- Az összefoglaló órák alkalmával – az 1. tanfolyam esetében ez 2 órát jelentett, a 2. esetében 1 órát – mindig hangsúlyoztuk, hogy a tanfolyam elvégzése után még nem lesznek profi felhasználók, mert most csak az alapokkal ismerkedtek meg. Ahhoz, hogy ezek az ismeretek a készség szintjére fejlődjenek, és ne kelljen hosszan gondolkodni,

hogy mit, hogyan és mikor használjanak, rengeteg gyakorlásra van szükség. Minden tanfolyamon megadtuk az e-mail címünket, hogy a tanfolyam után, ha bármilyen gondjuk vagy problémájuk adódik, megkeressenek minket, s számítsanak segítségünkre. Továbbra is működik a korábban létrehozott levelezőlista, ahol e-mailben kaphatnak tanácsokat a továbblépéshez.

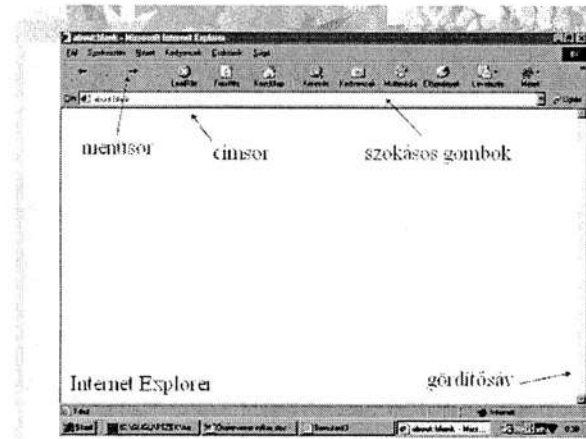
- Az utolsó órát mind a két tanfolyamon arra szántuk, hogy felmérjük: elértük-e a céljainkat, a résztvevők el tudták-e sajátítani az alapokat. Ez egy egyszerű feladatsor megoldásával történik. Ebben olyan típusú feladatok szerepelnek, amelyeket az órákon folyamatosan gyakoroltunk, és amelyekkel a felhasználók mindennap találkozhatnak akár a könyvtárunkban, akár az interneten. Az utolsó órán kérdőív kitöltésével közölhetik a hallgatók véleményüket. A visszajelzések alapján újból és újból átgondoljuk a tematikát és az oktatási módszereket. (Ebből a kérdőívől néhány adatot a későbbiekben bemutatunk.)

A tanfolyamon alkalmazott módszerek és segédeszközök

Könyvtárbemutató. A tanfolyam résztvevői az első órán megismerkednek a Központi Könyvtár épületével, szolgáltatásaival, tájékoztatósi pontjain

kalmazása elég ahhoz, hogy a szolgáltatásokat és a könyvtár részeit össze tudják kapcsolni a hallgatók.)

Tanári előadás. Ezt a módszert elsősorban az elméleti anyag ismertetésekor használjuk. Az ismeretek elsajátítását megkönnyíti, hogy az előadásokat vetített szemléltetés is segíti, melynek nyomtatott változatát az előadások előtt megkapják a résztvevők, hogy ne vonja el a figyelmüket a jegyzetelés. Az értékeléskor pozitívként emelték ki a hallgatók, hogy az előadásokról nyomtatott segédanyagot is kaptak.

3. ábra Részlet az internet alapjainál használt kivetített anyagból

Bemutató gyakorlat. A számítógépes alapbeállításoknál és az internet kezelésénél alkalmazott módszer. Projektor segítségével bemutatjuk a gyakorlati feladatokat, melyeket először az oktató végez el lépésről lépésre, majd közösen az egész csoport (3. ábra). A kinyomtatott segédanyagok („mankók”), amelyek tartalmazzák a megteendő lépéseket, segítik az önálló gyakorlást is (4. ábra).

Ismétlő gyakorlat. A bemutató gyakorlat után a résztvevők több feladatot kapnak, amelyek segítségével az előzőleg ismételt lépéseket begyakorolhatják.

Egyéni gyakorlás. A résztvevők önállóan is gyakorolhatnak a bemutató és ismétlő gyakorlatok után. Az egyéni gyakorlás során lehetőség nyílik arra, hogy saját érdeklődésüket szem előtt tartva folytassanak kereséseket a már megoldott feladatok mintájára. Ez sokkal hatékonyabbá teszi az oktatást, mert az olvasók motiváltabbnak érzik magukat; ezért meg is szoktuk kérdezni, hogy mely témakörök érdeklik őket, és ezeknek megfelelően adunk feladatokat.

Mentés

Dokumentum esetében:

1. Fájlménüpont/Mentés
2. Kijelöljük a C:/ meghajtót vagy az A:/ meghajtót
3. Nevet adunk a fájlunknak
4. Mentés

Weblap esetében:

1. Fájlménüpont/Mentés másként
2. Kijelöljük a C:/ meghajtót vagy az A:/ meghajtót
3. Nevet adunk a fájlunknak
4. Mentés

Kép esetében:

1. A kiválasztott képre visszük a kurzort
2. A jobb egérgombot megnyomjuk
3. Kép mentése más néven
4. Kijelöljük a C:/ meghajtót vagy az A:/ meghajtót
5. Nevet adunk a fájlunknak
6. Mentés

Másolás

1. Kijelölés (szöveg/ kép/egyéb)

2. Szerkesztés ménüpont/ Másolás

3. Word megnyitása (szöveg-szerkesztő)

4. Szerkesztés ménüpont/ Beillesztés

4. ábra A dokumentumok mentésénél alkalmazandó „mankó”

Egyéni konzultáció. A résztvevők bármikor élhetnek ezzel a lehetőséggel. Az órákon minden alkalommal két oktató van jelen, hogy a gyakorlás alkalmával felmerülő kérdésekre, problémákra ott rögtön választ adjanak. Közreműködésükkel több olvasónak tudunk egyéni segítséget nyújtani, s ők úgy is érzik, hogy több „egyéni” idő jut rájuk. Így személyes kapcsolat alakul ki a résztvevők és az oktatók között, s ez megkönnyíti, hogy a későbbiekben nyitvatartási időben felkeressenek minket akár személyesen, akár e-mailen a könyvtárhasználatnál, a számítógéppel vagy az internettel kapcsolatos bármilyen kérdéssel.

Kérdőíves felmérés

Visszajelzésre továbbra is azt a kérdőívet használjuk, amelyet Frank Róza, a szombathelyi Berzsenyi Dániel Főiskola könyvtár- és információtudo-

mányi tanszékének oktatója állított össze. A kérdőív három részre tagolódik:

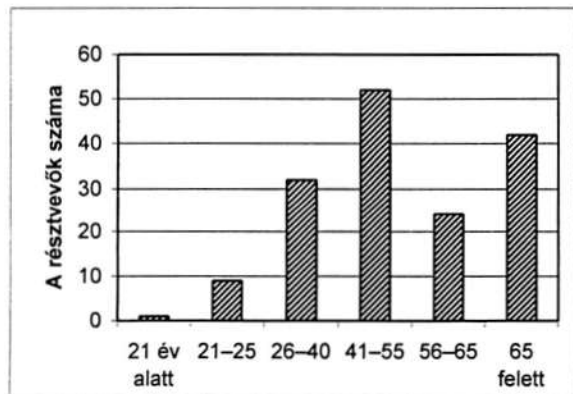
- általános kérdések,
- a tanfolyamra vonatkozó kérdések,
- a résztvevők internetezési szokásaira vonatkozó kérdések.

A válaszadás anonim.

2004-ben tanfolyamainkon 194-en végeztek (négyen hagyták abba betegség vagy hirtelen jött elfoglaltság miatt). Előzetesen ugyan 241-en jelentkeztek, ezért a tanfolyamokat 15 fő helyett 20 fővel terveztük indítani.

Életkor

A használatképzést csak könyvtár weblapján hirdettük meg, és a könyvtár területén tettünk ki plakátokat. Nagyon nagy volt az érdeklődés, pillanatok alatt megteltek a jelentkezőlisták. Sokszor előfordult, hogy reklamáltak, miért nincs több hely (egy tanfolyamon átlagosan 15–16 olvasót fogadtunk), miért nincsenek újabb időpontok megadva. (Csak egy hónapra előre hirdettük meg az új időpontokat, mert az volt a tapasztalatunk, hogy két-három hónappal későbbi időpontokról a jelentkezők elfelejtkeztek, és így üres helyek maradtak.)

5. ábra A résztvevők életkor szerinti megoszlása

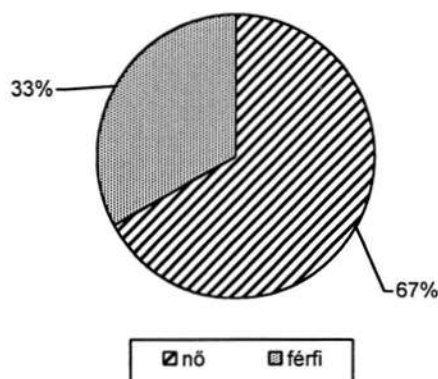
Tanfolyamaink ebben a pályázati időszakban is a 41–55 közötti és a 65 év feletti korosztály körében voltak a legnépszerűbbek (lásd 5. ábra). Terveink szerint is ezt a két korosztályt céloztuk meg a könyvtár olvasói között. Az egyik csoport a még aktív dolgozók csoportja, a másik pedig a nyugdíjasoké. Ennek megfelelően néhány módosítást hajtottunk végre a segédanyagokban (több „lépésről lépésre” útmutatót, valamint az elhangzott fogalmakat magyarázó listát készítettünk). A tananyag módosítására azért nem volt szükség, mert az óratervezet

elkészítésekor három szintet dolgoztunk ki (mint korábban), és ezek anyaga is rugalmasan alakítható volt attól függően, hogy milyen az egy csoportban összegyűlt emberek tudásszintje.

Az utóbbi célcsoport szabadidejéhez alkalmazkodva tanfolyamaink nagy részét a délelőtti órákban tartottuk. A nyugdíjasok mellett több munkanélküli és kismama is részt vett a foglalkozásokon. De előfordult az is, hogy valaki szabadságot vett ki azokra a napokra, amelyekre a tanfolyam esett. Az aktív dolgozóknak délutáni tanfolyamokat (16 és 20 óra között) szerveztünk.

Nemek szerinti megoszlás

A résztvevők többsége nő volt. Az a tapasztalatunk, hogy ők vállalkozóbb kedvűek, mint a férfiak (6. ábra). Megfigyeltük, hogy a nők általában többedmagukkal jöttek a tanfolyamra (pl. barátnővel, családtagokkal), és barátságok alakultak ki közöttük. A könyvtár egyéb rendezvényeire is gyakran együtt jöttek el. A férfiak vagy egyedül, vagy a feleségükkel jöttek.

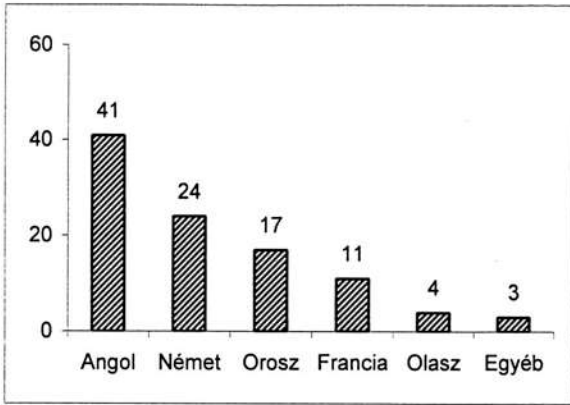

6. ábra A résztvevők nemek szerinti megoszlása (%)

Nyelvtudás

A nyelvhasználat az információkeresés egyik meghatározó eleme. A résztvevőkről elmondható: ha nem tudtak is beszélni egy idegen nyelven sem, de legalább olvasni tudtak egy idegen nyelven (7. ábra).

A 20 órás tanfolyamokon a tanulócsoporthoz az internetes keresés során megnéztünk angol nyelvű keresőket is (pl. AltaVista, Yahoo, Mamma), illetve egyéb angol nyelvű honlapokat. Ha volt rá igény, akkor mutattunk német vagy francia lapokat is.

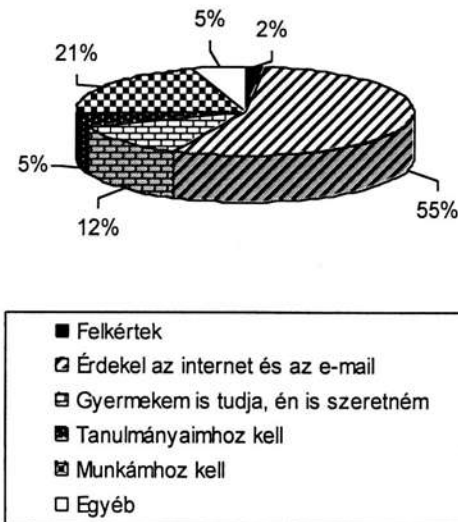

7. ábra A résztvevők nyelvtudása (%)

Mindezekre a 15 órás tanfolyamon már nem adódott lehetőség. Azonban itt is voltak olyanok, akik kíváncsiak ezekre a weboldalakra is. Nekik azt ajánlottuk fel, hogy az órák közti szünetekben megmutatjuk ezeket.

Jelentkezés a tanfolyamra

Mint a 8. ábrán látható, a válaszadók 55%-a azért jelentkezett, mert érdekelte az internet és az elektronikus levelezés. A nyugdíjasok közül többen azt írták, hogy azért érdekli őket az internet, mert a környezetükben (gyerekeiknél, unokáknál) van számítógép, és ők sem szeretnék lemaradni a családtagjaiktól.

8. ábra Miért jelentkezett a tanfolyamra?

Néhány válasz:

„Az unokám ösztöndíjat kapott külföldön, egy évig kint lesz, nem is jöhet haza szegény. Ritkán tudok csak

beszélni vele, mert drága a vonal. A gyerekeim azt mondták, hogy megtanítanak levelezni az interneten, de csak kattintgattak ide-oda. Már nekik sincs mindig türelmük rám, mindig csak rohannak.”

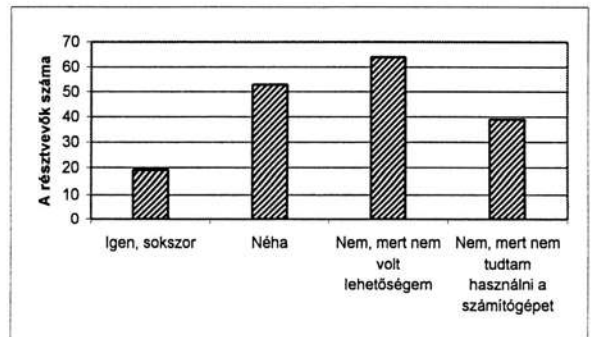
„Ha átmegyek a fiamékhoz, a gyerekek mindig a számítógép előtt ülnek. Ha kérdezem, hogy mit csinálnak, nemigen válaszolnak. Én is szeretném legalább az alapokat megtanulni, hogy valami kis fogalmam legyen a dologról.”

„A gyerekeim elköltöztek vidékre. Szinte állandóan dolgoznak, a gyerekek meg soha sincsenek otthon. Alig beszélek velük. Úgy döntöttem, hogy megtanulom a levelezést a számítógépen, és akkor talán gyakrabban hallok majd felőlük.”

A másik nagyon fontos indok a munkából fakadó követelmény. Hozzánk elsősorban azok az emberek jönnek el, akiket a munkahelyük nem iskolázott be egy számítógépes tanfolyamra, de elvárja, hogy tudják kezelni. Vannak olyanok, akik saját vállalkozást vezetnek, és annak hirdetésére, bővítésére, illetve információkeresésre szeretnék felhasználni az internetet.

Az internet használata a tanfolyam előtt

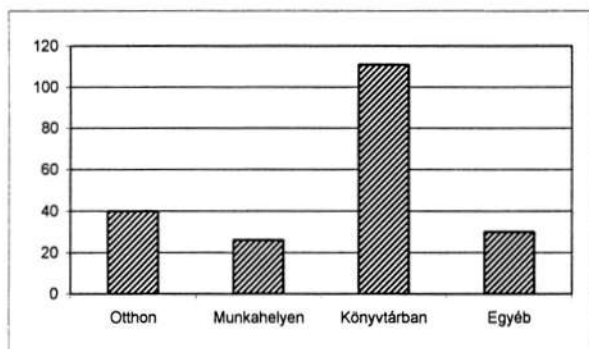
A résztvevők szinte alig, vagy egyáltalán nem használták korábban az internetet, és egy bizonyos százalékuk még a számítógépet sem (9. ábra). Ezért is tartottuk fontosnak, hogy a tematikában helyet kapjon a számítógépes alapismeretek oktatása. Vannak, akik ugyan használták az internetet, de ők is csak szörfölgettek, ami nem igazán nevezhető tudatos információkeresési technikának.

9. ábra A tanfolyam előtt használta-e már az internetet?

Az internet használatának lehetőségei

A résztvevők elsősorban a könyvtárban jutnak hozzá az internethez; a hozzáférés az internethez egyre több könyvtárban magától értetődik, több helyen segítség is kérhető a könyvtárosoktól (10. ábra).

10. ábra A tanfolyamon kívül hol van lehetősége az internet használatára?

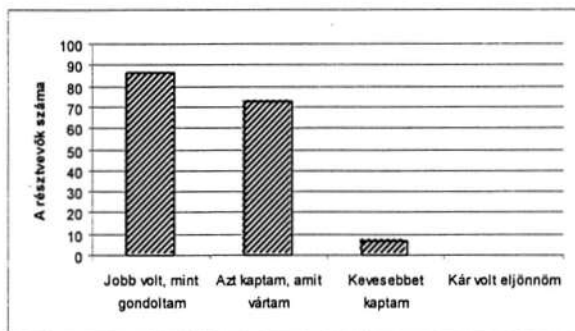
A munkahelyeken, ha van is internetes hozzáférés, az e-mailek elolvasása után már nem marad idő az interneten való információkeresésre. Ez az a korosztály (40–50 év között), amelyre nem jellemző az otthoni internethasználat sem.

Az a tapasztalatunk, hogy az emberek minél jobban megismerik az alapokat, annál bátrabban fognak a gép kezeléséhez. Ha lassan és fokozatosan mutatjuk be az új technika használatának sajátosságait, és türelmesen, lépésről lépésre vezetjük őket, akkor előbb vagy utóbb szívesen nyúlnak hozzá, és nem fognak visolyogni az újdonságtól. Nagyon sok idősebb ember fél a technikától és a számítógéptől. Számos alkalommal találkoztunk olyan résztvevővel, aki eleinte nem merte megérinteni a számítógépet, nehogy elrontsa, vagy kárt tegyen benne. A tanulókat megnyugtattuk, hogy nem okozhatnak semmilyen problémát, merjenek bátran dolgozni a gépekkel. Az első nap végére általában annyira belekedtek, hogy alig lehetett véget vetni az órának.

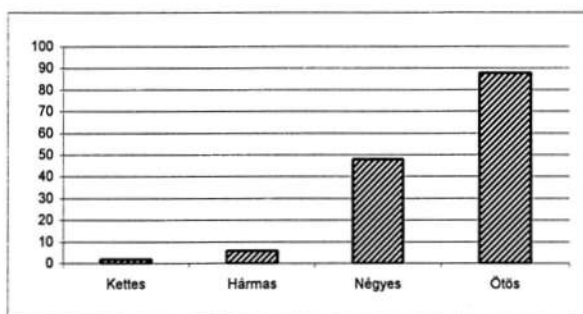
Az eddigi legkellemesebb tapasztalatunk az volt, hogy egy 72 éves hölgyet megtanítottunk a számítógép és az internet használatára. Az első napon még az egeret oldalról a hüvelyk- és a mutatóujjával fogta meg, mintha össze akarná csippenteni. Majd ha kattintani kellett, felvette a tenyerére, és ott próbálta ezt megtenni. Persze nem sikerült neki. Körülbelül fél óránkba telt, míg megértettük vele, hogy nyugodtan tenyereljen rá, attól nem lesz semmi baja. Azóta többször találkoztunk vele az internet-teremben, amint nagy hévvel magyarázta a fiatalabbaknak, mit kell beírni, hova kell kattintani stb.

A tanfolyam értékelése

A 11. és a 12. ábra azt mutatja, hogy a résztvevők elégedettek voltak a munkánkkal.

11. ábra Megfelelt-e a tanfolyam a várakozásainak?

12. ábra A tanfolyam értékelése

Az oktatás során fontos a folyamatos visszajelzés, mert így derül ki, mi az, amin még javítanunk, csiszolnunk kell. A visszajelzés nem csak a kérdőív segítségével történik. Az órákon, a szünetekben, vagy akár a könyvtárban többször is megkerestek minket a tanulók, és személyesen mondták el a véleményüket. (Ez is jelzi, hogy szoros és jó kapcsolat alakult ki a hallgatókkal.)

Sokat számított a résztvevőknek, hogy mindig meghallgattuk őket, igyekeztünk minden kérdésnek eleget tenni. (Pl. az első tanfolyamok alkalmával előfordult, hogy nem minden gyakorlati művelethez készítettünk „lépésről lépésre” segédanyagot. Ezeket a jelzések után azonnal pótoltuk.) Folyamatosan tartjuk a hallgatókkal a kapcsolatot (van egy könyvtárbarát levelezőlistánk, amelyre jelentkezettük a résztvevőket a tanfolyam elvégzése után). A gyakorlatok közben nem hagytuk, hogy bárki elkeseredjen, bátorítottuk őket. Ha valami nem sikerült elsőre, igyekeztünk többször elmondani minden gyakorlati feladatot, egyénileg is segíteni, és folyamatosan biztatni a hallgatókat.

„Az internet még mindig mindenkié...”

2002 júniusa óta folyamatos a használóképzés könyvtárunkban. Az új beiratkozókat az informá-

ciós pultnál a könyvtárhasználat alapvető ismeretei mellett tájékoztatjuk az újonnan induló tanfolyamokról is. A képzésen az internethasználat mellett nagy hangsúlyt kap a könyvtár használatának ismerete is. Ez szerepel minden oktatási anyagban, mert a megújult könyvtári környezetben az információ megszerzésének elsődleges forrása a számítógépes katalógus, és fontos a szolgáltatások alapos ismerete.

A kiskönyvtári környezethez szokott látogató megijed a hatalmas tagolt tértől és a sok számítógéptől. Még az egyetemisták körében sem természetes a számítógépek önálló használata, és az idősebb korosztályokra ez még inkább áll. A terek és a szolgáltatások kialakításakor az olvasói igényeket vettük alapul. Az a tapasztalatunk, hogy a tanfolyam elvégzése után az olvasók jobban sajátjuknak érzik a könyvtárat, mint korábban. Azzal, hogy megtanulják, hogyan fogalmazzák meg információs igényüket és keresési stratégiájuk felépítését, magabiztosabbá válnak, és több szolgáltatást vesznek igénybe. Igyekezünk megszüntetni a „Jé, itt ez is van!”, „Több emelet is van?” féle megnyilvánulásokat. Ezek az olvasóink önálló ötletekkel segítik a könyvtári szolgáltatások minőségének javítását. A velük érkező új olvasók már másképp közelítenek a könyvtárhoz. Ez azért figyelemre méltó, mert mi elsősorban az idősebb korosztályt célozzuk meg tanfolyamainkkal.

A tanfolyam résztvevői közül kerültek ki a Könyvtárbarát Kör tagjai is, akik a hírlevélen keresztül rendszeresen értesülnek a könyvtári programokról és eseményekről. Nem véletlen, hogy egy-egy rendezvényen már barátként köszöntik egymást.

Az Internet Fiesta alkalmával hagyományosan találkozót rendezünk számukra, ahol összemérhetik tudásukat, és újabb ismeretekre is szert tehetnek. Díjaink között mindig szerepel az ingyenes internetbérlet, amelyet az Internet Totó kitöltésével nyerhetnek meg. Ezzel is igyekszünk segíteni a folyamatos gyakorlást. 2002 óta a Nagyi-net kiemelt program keretében a tanfolyami hallgatók egy-egy „internetnyuszi”-t hoztak magukkal (barát vagy ismerős, aki még sosem használt egyedül számítógépet), akit az oktatók segítségével bevezethettek az internet világába.

Az internet nemcsak a hálózaton keresztül, hanem helyben is hozzájárul a könyvtár népszerűsítéséhez. Az Internet Fiesta keretein belül mutatjuk be legújabb internetes szolgáltatásainkat is (például EU-információ a neten, e-bookok és használatuk). A gyermekek játékos feladatok segítségével tapasztalhatják meg az internet sokoldalúságát (kincsvadászat, sárkányvadászat, rejtvények, mesék).

A FSZEK Központi Könyvtárának jövőbeli tervei között szerepel a felhasználóképzés folytatása. Az újabb pályázat elnyerése lehetővé teszi számunkra, hogy szeptembertől minden hónap utolsó hetében további olvasókat ismertessünk meg a könyvtári szolgáltatásokkal és az internettel. Terveink szerint a felhasználóképzés kibővül az EISZ és EBSCO adatbázis bemutatásával. Ezek a tanfolyamok egynaposak lesznek (kiegészítve a korábbi ismereteket), és kizárólag ezekkel az adatbázisokkal foglalkoznak majd. Ezekkel a rövid képzésekkel új célcsoportok felé fordulunk, hiszen ezeket az adatbázisokat elsősorban a felsőoktatás hallgatói, illetve a kutatók használják.

Beérkezett: 2004. VIII. 5-én.

Megegyezés a Google és a Yahoo között

A Google hamarosan 2,7 millió részvényt ad át a Yahoo-nak, hogy lezárjanak egy szabadalomértés miatt indult pert és más jogi vitákat. A megállapodás egy több mint két éve tartó pereskedés végét jelenti: a Yahoo visszavonja keresetét, és lehetővé teszi, hogy a Google szabadon felhasználja azokat a szabadalmakat, amelyek az Overture Services birtokában vannak. (A Yahoo 2003 júliusában vásárolta fel az Overture-t.) Ezek a szabadalmak olyan webes hirdetési módszerekre vonatkoznak, amelyek a Google fő bevételi forrását

érintik, vagyis a peresztéssel komoly veszélybe került volna a cég. A Yahoo hamarosan pert indít a FindWhat.com ellen is, amely szintén engedély nélkül használja az említett technológiát. Ebben az ügyben várhatóan 2005 áprilisában tartják az első meghallgatásokat.

/Google-sajtóközlemény, 2004. augusztus 9. <http://www.google.com/press/pressrel/yahoo.html/>

(Z. D.)